

Uchwała nr 127/23
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 20 czerwca 2023 r.

w sprawie petycji dotyczącej zwiększenia świadomości prawnej odnośnie transplantacji wśród lokalnej społeczności

Na podstawie art. 30a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 oraz z 2023 r. poz. 572) oraz art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) – uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uznaje się, iż petycja Pana (XXX) dotycząca zwiększenia świadomości prawnej odnośnie transplantacji wśród lokalnej społeczności, nie zasługuje na uwzględnienie.

§ 2.

Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu wnoszącemu petycję.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego

Marcin Podsędek

Uzasadnienie

Pan (XXX) w petycji w sprawie zwiększenia świadomości prawnej dotyczącej transplantacji wśród lokalnej społeczności zwraca się z prośbą o zamieszczenie informacji na temat obecnego stanu prawnego w Polsce regulującego pobieranie komórek, tkanek i narządów od zmarłych osób w celu ich przeszczepienia w gazecie redagowanej przez urząd, na stronie internetowej urzędu lub w innych lokalnych środkach masowego przekazu.

W uzasadnieniu wnoszący wskazał na niepokojące zjawisko braku świadomości prawnej dotyczącej transplantacji wśród lokalnej społeczności zwracając uwagę na następujące kwestie:

- w Polsce obowiązuje zgoda domniemana tzn. każdy kto nie zgłosił sprzeciwu może być potencjalnym dawcą,
- sprzeciw można wnieść poprzez wpis w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów, w formie pisemnego oświadczenia lub oświadczenia ustnego złożonego w obecności dwóch świadków, pisemnie przez nich potwierdzonego,
- rozmowa personelu medycznego z rodziną zmarłego ma na celu ustalenie stanowiska osoby zmarłej na temat donacji oraz zebranie wywiadu medycznego (choroby, nałogi, operacje),
- w świetle przepisów prawa zwłoki ludzkie nie stanowią masy spadkowej. Rodzina zachowuje jedynie prawo jego pochówku.¹

Zgodnie z § 41b ust. 2 i 3 Statutu Województwa Mazowieckiego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 145/09 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 września 2009 r. w sprawie Statutu Województwa Mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2019 r. poz. 1460), petycja została przekazana Zarządowi Województwa, celem ustosunkowania się, a następnie wraz ze stanowiskiem Zarządu przekazana do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.

Zarząd Województwa w swoim stanowisku wskazał, iż problem poruszony w petycji jest niezwykle istotny. Jednak problem niedostatecznej liczby zmarłych dawców w Polsce nie wynika jedynie z niedostatecznej świadomości społecznej, a raczej z braku identyfikacji osób z objawami śmierci mózgu. Liczba sprzeciwów na pobranie narządów od zmarłych w województwie mazowieckim nie przekracza 15 proc. i jest zbliżona do wskaźników sprzeciwów innych europejskich krajów. W Polsce liczba zmarłych dawców wynosi 10,3² w przeliczeniu na milion mieszkańców³. Spośród ponad 400 szpitali w Polsce, które mają możliwość identyfikacji zmarłych dawców narządów i tkanek zaledwie 1/3 jest aktywna w programie donacyjnym. Podniesienie wskaźników donacyjnych wymaga przede wszystkim działań na poziomie szpitala polegających na weryfikacji wszystkich zgonów w szpitalu i oddziale intensywnej terapii. Działania te, w postaci audytów może podjąć Narodowy Fundusz Zdrowia we współpracy z konsultantami krajowymi lub wojewódzkimi w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii, neurologii i neurochirurgii. To są główne ścieżki walki z niedoborem narządów do transplantacji. Medycyna transplantacyjna nieodłącznie związana jest z dawstwem narządów. Bez nich zarówno ratowanie ludzkiego życia, jak i poprawa jego jakości nie jest możliwa. Ostatnie lata nie należały do najłatwiejszych w tej kwestii. Koordynacja pobrań wielonarządowych w dobie pandemii, identyfikacja dawców, problemy z wykonaniem testów PCR (potwierdzenie zakażenia koronawirusem), a także ryzyko dyskwalifikacji w razie dodatnich wyników, to tylko część z problemów, które negatywnie odbiły się na liczbie pobrań narządów i przeszczepów.

Ponadto Zarząd Województwa Mazowieckiego w swoim stanowisku poinformował, iż stale wyraża swoje poparcie na rzecz promocji idei dawstwa i transplantacji. Bierze aktywny udział w kampaniach, które mają na celu upowszechnianie idei pobierania narządów i tkanek do przeszczepów w celu ratowania życia i zdrowia ludzkiego. Organizuje debaty z udziałem specjalistów zajmujących się transplantacją, publikuje artykuły przedstawiające różne aspekty

¹ <https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/dlibra/publication/79413/edition/77834/content>

² Wskaźnik donacyjny nie ma miary

³ Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne ds. Transplantacji POLTRANSPLANT

transplantacji, a także finansuje drukowanie kart z deklaracją woli potencjalnego dawcy (tzw. „oświadczeń woli”).

Sejmik Województwa Mazowieckiego już w 2008 r. wyraził poparcie dla stanowiska Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie akceptacji transplantacji jako metody leczenia.

Stanowisko Zarządu Województwa również wskazuje, iż Marszałek Województwa Mazowieckiego w podmiotach leczniczych, dla których województwo mazowieckie jest podmiotem tworzącym lub w których posiada udziały, powołał Zespół ds. wdrożenia programu pn.: „Partnerstwo dla Transplantacji w województwie mazowieckim w ramach „Programu rozwoju donacji i przeszczepiania narządów””. Do merytorycznego wsparcia prac tego zespołu został zaproszony prezes Stowarzyszenia Polska Unia Medycyny Transplantacyjnej. W skład zespołu wchodzi szpitalni koordynatorzy transplantacyjni.

Zarząd Województwa Mazowieckiego współpracuje z innymi podmiotami w ramach działań na rzecz edukacji zdrowotnej w zakresie dawstwa i transplantacji wśród mieszkańców województwa mazowieckiego, współorganizowania szkoleń, konferencji, seminariów dotyczących donacji i transplantacji.

Obecnie Samorząd Województwa Mazowieckiego uczestniczy w Kampanii Edukacyjnej „Daj życie”. Podstawą kampanii jest edukacja, a jej przesłaniem zwiększenie społecznego poparcia dla transplantacji jako metody leczenia. Szkolenia skierowane są do personelu medycznego. Pozwalają na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do aktywizacji szpitali w programie donacji. Kolejnym działaniem w ramach kampanii było opracowanie spotu reklamowego „Każde życie”. Spot był emitowany m.in. na stronie internetowej www.zdrowemazowsze.mazovia.pl, na stronach szpitali, starostw oraz w pociągach Spółki „Koleje Mazowieckie”. Dodatkowo, plakat promujący ideę dawstwa, przygotowany przez Stowarzyszenie Polska Unia Medycyny Transplantacyjnej, został zamieszczony na stronie internetowej www.zdrowemazowsze.mazovia.pl oraz na łamach miesięcznika „KM-Moja Kolej”.

Kolejny już raz w Szkołach Promocji Zdrowia odbyła się olimpiada wiedzy na temat transplantacji, którą zorganizowano pod hasłem PODARUJ ŻYCIE – ZOSTAŃ DAWCĄ. Konkurs realizowany był w dwóch kategoriach: olimpiady wiedzy z zakresu transplantologii oraz opracowania scenariusza amatorskiego spotu promującego ideę transplantacji.

Temat transplantacji jest obecny także podczas pikników realizowanych na terenie całego województwa.

Ponadto, każdego roku Samorząd Województwa Mazowieckiego przyłącza się do obchodów Ogólnopolskiego Dnia Transplantacji. W roku 2022 uczestniczył w obchodach Europejskiego Dnia Donacji i Transplantacji poprzez promowanie wydarzeń w social mediach oraz na stronie internetowej www.zdrowemazowsze.mazovia.pl. Poza tym, od wielu lat Samorząd Województwa Mazowieckiego ogłasza liczne konkursy ofert na realizatorów zadań publicznych województwa mazowieckiego w zakresie edukacji zdrowotnej dotyczącej promocji idei dawstwa i transplantacji.

Za każdym razem przy realizacji wyżej wymienionych działań przekazywana jest informacja na temat stanu prawnego regulującego pobieranie komórek, tkanek i narządów od zmarłych osób w celu ich przeszczepienia. W przypadku kolejnych wydarzeń te kwestie również będą uwzględniane.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, z uwagi na przedmiot petycji, uznała za zasadne zwrócić się do właściwej merytorycznie komisji – Komisji Zdrowia i Kultury Fizycznej Sejmiku Województwa Mazowieckiego o opinię w przedmiotowej sprawie. W opinii ww. Komisji petycja nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na fakt, iż Samorząd Województwa Mazowieckiego na bieżąco realizuje działania opisane we wniesionej petycji oraz planuje ich realizację w przyszłości.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji mając na względzie powyższe wyjaśnienia uznała, iż wniesiona petycja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sejmik Województwa Mazowieckiego po rozpatrzeniu petycji stwierdza, iż postulat w niej zawarty nie zasługuje na uwzględnienie.